

Grundlagsskyddet mot påtvingade kroppsliga ingrepp i förhållande till vaccinationsbevisen – utredning gjord i maj 2023

Innehållsförteckning

1.1 Bakgrund	2
1.3 Metod och material	3
2. Betydelsen av påtvingat kroppsligt ingrepp före och under covid-19	3
2.1 Skyddet mot påtvingat kroppsligt ingrepp	3
2.2 Kroppsligt ingrepp	3
2.3 Vad innebär det att ingreppet är påtvingat?.....	3
2.3.1. Domar och JO-avgöranden före covid-19	4
2.3.2 Beslut och domar under covid-19	5
3. Analys	6
4. Källförteckning.....	9

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Den 1 december 2021 började regler om vaccinationsbevis att gälla vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inomhus med fler än 100 deltagare.¹

I promemorian som låg till grund för införandet av vaccinationsbevisen anger regeringen att begränsningarna innebär inskränkningar i grundläggande rättigheter, såsom mötesfriheten, föreningsfriheten och näringsfriheten och att det är proportionerligt att inskränka rättigheterna för att skydda liv och hälsa (utan någon ytterligare motivering).² Rätten till kroppslig integritet och religionsfrihet nämndes överhuvudtaget inte.

Även vissa regioner samt avdelningar inom kommuner införde diverse regler om vaccinationsbevis för befintlig vårdpersonal, verksamhetsförlagd utbildning eller vid nyanställning.³

Den 5 januari 2022 beslutade regeringen att från och med den 12 januari kunde Folkhälsomyndigheten införa föreskrifter om vaccinationsbevis på serveringsställen, handelsplatser, platser för fritids- och kulturverksamhet, platser för privata sammankomster och i den långväga kollektivtrafiken.⁴

I januari 2022 nådde smittspridningen av covid-19 de högsta nivåerna någonsin i Sverige.⁵

Den 3 februari 2022 meddelade regeringen att alla restriktioner, inklusive krav på uppvisande av vaccinationsbevis, skulle tas bort den 9 februari 2022. I maj 2023 kräver vissa vårdgivare fortfarande vaccinationsbevis vid nyanställning.⁶

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med den här promemorian är att utreda om de indirekta kraven på vaccination som infördes i och med vaccinationsbevisen 2021, kan anses vara ett sådant påtvingat kroppsligt

¹ Folkhälsomyndigheten hemställde den 17 november 2021 att regeringen skulle införa förslaget om vaccinationsbevis i förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridningen av sjukdomen covid-19 (begränsningsförordningen). Regeringen beslutade i enlighet med Folkhälsomyndighetens hemställan och ändringen i begränsningsförordningen trädde i kraft den 1 december 2021, SFS 2021:1084. Se även HSLF-FS 2021:87.

² Vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd, Socialdepartementet S2021/06359, s. 46 f.

³ Se t.ex. <https://www.dagensmedicin.se/alla-nyheter/kommunal-halsa/taby-nekar-vaccinvagrare-nyanstallning/> samt <https://www.regiondalarna.se/press/nyheter-och-pessmeddelanden/vaccinationsbevis-mot-covid-19-infors-for-region-dalarnas-medarbetare/>

⁴ Se t.ex. SFS 2022:3, Förordning om ändring i förordningen (2020:527) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen samt

<https://www.krisinformation.se/nyheter/2022/januari/vaccinationsbevis-pa-serveringar> samt ⁴

Vaccinationsbevis på serveringsställen och i andra verksamheter, smittskyddsåtgärder i långväga kollektivtrafik och förlängning av begränsnings- och serveringsförordningarna, Socialdepartementet S2021/07875.

⁵ <https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/statistik/statistik-om-covid-19/>

⁶ Se t.ex. <https://jobbsafari.se/jobbannons/enhetschef-till-nybyggt-aldreboende-i-taby-kommun/AF-27484545>

ingrepp som 2 kap. 6 § regeringsformen (RF) avser att skydda mot och som därmed hade krävt lagstiftning för att få införas. En central frågeställning är därmed vad som avses med begreppet påtvingat.

1.3 Metod och material

För att besvara frågeställningen vad som avses med ett *påtvingat* kroppsligt ingrepp kommer den rättsdogmatiska metoden att användas. Metoden innebär att beskriva och tolka gällande rätt i förhållande till den konkreta frågeställningen för att på så sätt komma fram till hur rättsregeln ska uppfattas.⁷ Materialet i uppsatsen består av författningar, förarbeten, rättsfall och JO-avgöranden samt doktrin. En komparativ analys har gjorts för att jämföra rättsfall och JO-beslut före och under covid-19.

2. Betydelsen av *påtvingat* kroppsligt ingrepp före och under covid-19

2.1 Skyddet mot påtvingat kroppsligt ingrepp

Enligt 2 kap. 6 § RF är var och en gentemot det allmänna skyddad mot påtvingat kroppsligt ingrepp.⁸ Enligt 2 kap. 20 och 21 §§ RF får detta skydd begränsas genom lag endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den.

2.2 Kroppsligt ingrepp

Enligt förarbetena avses med uttrycket kroppsligt ingrepp främst våld mot människokroppen men även läkarundersökningar, vaccinering, blodprovstagning samt liknande företeelser som brukar betecknas med ordet kroppsbesiktning. Det står alltså klart att vaccinationer omfattas av begreppet kroppsligt ingrepp.⁹

2.3 Vad innebär det att ingreppet är påtvingat?

I Regeringsformen – en kommentar¹⁰ står följande. ”Bestämmelsens andra avgörande rekvisit är att ingreppet ska vara påtvingat. Med detta avses inte bara fysiskt tvång genom våld utan även andra fall när ingreppet inte är helt frivilligt. I vissa situationer kan en enskild samtycka till ingrepp för att det finns ett underliggande hot eller hotfullhet hos de myndigheter som vidtar åtgärden. Dessa situationer bör bedömas som att (ett giltigt) samtycke inte har getts, för att inte grundlagsskyddet ska kunna förbigås i praktiken. I tveksamma situationer får hänsyn tas till den konkreta situationen, den information den enskilde fått om sina handlingsalternativ och dennes förmåga att fatta ett helt informerat beslut i frågan. Det gäller att undvika att enskilda av olika skäl ”frivilligt” avstår från

⁷ Kleineman, s. 26.

⁸ Även patientlagens (2014:821) reglering genomsyras av principen om informerat samtycke och att patientens självbestämmande och integritet ska respekteras, se t.ex. kap. 3, 4 och 5.

⁹ Prop. 1975/76:209 om ändring i regeringsformen, s. 147.

¹⁰ Bull och Sterzel, ”Regeringsformen – en kommentar”, fjärde upplagan, 2019.

grundlagsskyddade rättigheter samtidigt som inte varje sådant samtycke måste vara ogiltigt.”¹¹

2.3.1. Domar och JO-avgöranden före covid-19

I en dom från Arbetsdomstolen (AD 1984 nr 94) prövades om beslut om läkarundersökningar av SJ:s busschaufförer stod i strid med 2 kap. 6 § regeringsformen genom att de utgjort påtvingade kroppsliga ingrepp som SJ saknat stöd i lag för att genomföra.

AD skriver följande i sin bedömning. ”Något enkelt svar på frågan vad som ligger i uttrycket påtvingad torde inte stå att finna. Det är emellertid obestridligt att ett kroppsligt ingrepp måste kunna anses påtvingat inte bara när fråga är om polisiärt eller därmed jämförligt våld eller hot om sådant våld. Det skydd för den enskilde som lagstiftaren velat uppnå skulle inte föreligga, om ej även andra hot om andra sanktioner skulle omfattas av uttrycket påtvingat. Enligt arbetsdomstolens mening måste läkarundersökningarna anses påtvingade Gösta i och med att SJ utan något förbehåll beordrat honom till undersökningarna.”

I en dom från Kammarrätten i Stockholm den 9 mars 2012 i mål nr 45723-10 prövades om en lagregel om krav på sterilisering för byte av könstillhörighet (byte av personnummer) i 1 § könstillhörighetslagen (1972:119) i dess dåvarande lydelse var ett påtvingat kroppsligt ingrepp. ”Begreppet påtvingat kroppsligt ingrepp inbegriper enligt kammarrättens mening mer än enbart ingrepp som är påtvingat i den bemärkelsen att den enskilde inte kan förhindra det. Om ingreppet är ett villkor för att få del av en viss förmån eller rättighet är det som regel att anse som påtvingat.” Kammarrätten kom fram till att kravet på att genomgå ingreppet inte kunde anses vila på någon frivillig grund och att kravet inte kunde anses förenligt med 2 kap. 6 § RF och Europakonventionen (EKMR) artikel 8 och 14.¹²

I en dom från Svea Hovrätt den 31 mars 2017, RH 2017:24, gällande umgänge med barn upphävdes ett beslut om drogtest fattat av tingsrätten, trots att föräldern samtyckt till att visa prov på drogfrihet eftersom hovrätten ansåg att det kunde ifrågasättas om samtycket byggde på frivillighet och därmed kunde beslutet strida mot grundlagen.¹³

Betydelsen av begreppet påtvingat kroppsligt ingrepp har varit föremål för en rad JO-avgöranden genom åren.¹⁴

I JO 2010/11 s 509 prövades om genomförande av slumpvisa drogtest av elever vid ett gymnasium stred mot bestämmelsen i 2 kap. 6 § RF om skydd mot påtvingat kroppsligt

¹¹ Bull och Sterzel, s. 72.

¹² Det noteras att rådmannen i Förvaltningsrätten hade varit skiljaktig och ansett att det inte var fråga om något tvång, eftersom samtycket skulle lämnas av en beslutskapabel, välinformerad person som var införstådd med konsekvenserna av olika handlingsalternativ.

¹³ Se även Svea Hovrätts bedömning i ett liknande mål den 11 november 2013 i mål nr T 2740-13.

¹⁴ JO:s avgöranden betraktas inte som några prejudikat och har inte samma rättsliga tyngd som t.ex. ett avgörande från Högsta Förvaltningsdomstolen men likväl blir de vägledande. När det saknas prejudikat från högre instanser eller om rättsläget är oklart får JO:s avgöranden ännu större betydelse. Prejudikatbildning och annan praxis inom området för RF 2:6 är tyvärr sparsam och den främsta källan är sannolikt JO:s avgöranden. Se Wiweka Warling-Nerep i ”Påtvingat kroppsligt ingrepp” RF 2:6 och JO:s rättsvägledande funktion, 2002, s 30.

ingrepp. JO anförde följande. "Ett ingrepp är påtvingat om det allmänna använder våld för att genomdriva åtgärden. Ingreppet kan också vara påtvingat om den enskildes motstånd bryts genom hot om någon sanktion. Ett ingrepp kan också vara påtvingat om en företrädare för det allmänna uppträder på ett sådant sätt som får till följd att någon med fog uppfattar sig vara tvungen att underkasta sig ingreppet. Som exempel på sådant uppträdande kan nämnas underförstådda eller uttryckliga påtryckningar av olika slag." JO kom dock fram till att det inte var fråga om något påtvingat ingrepp mot bakgrund av de rutiner som förelåg på skolan. Tre steg behövde nämligen vara uppfyllda för att ett urinprov skulle få lämnas av en elev. Enligt rutinen skulle eleven underteckna en överenskommelse om att han/hon fick finnas med i den grupp av elever från vilka skolan slumpmässigt valde elever som skulle testas, elevens föräldrar skulle – om eleven inte var myndig – underteckna samma överenskommelse och en elev som blivit utvald att testas skulle få information vid provtillfället om att drogtestet var frivilligt och att eleven kunde avstå från att delta. De enda som kände till vilka elever som sagt ja till att vara med i den grupp bland vilka elever väljs ut för provtagning var personalen inom elevhälsan, skolläkare och skolsköterska. Det var också bara de som fick ta del av testresultaten. Den övriga personalen på skolan, t.ex. rektor, lärare och kurator, hade ingen information om vilka som omfattades av testverksamheten eller vilka resultaten blev av genomförda tester. JO uttalande också att om rutinerna inte skulle följas vid ett visst provtillfälle och eleven skulle känna sig pressad att lämna ett prov kunde provtagningen vara ett brott mot grundlagen.

I JO 2020/21 s 115 riktade JO kritik mot psykiatrin inom tre regioner för obligatoriska krav på urinprovskontroller för att patienter med diagnosen adhd skulle komma i fråga för behandling med centralstimulerande läkemedel. Rutinen med urinprovskontroller fanns för att säkerställa att narkotikaklassade läkemedel inte skulle ordineras i kombination med andra droger, vilket skulle kunna vara livsfarligt. Uppfattningen inom de tre regionerna var att urinprovskontrollen var frivillig, eftersom patienten kunde avstå från att genomgå aktuell drogscreening. Konsekvensen skulle bara bli att de inte blev ordinerade aktuella läkemedel. JO uttalade bl.a. följande. "För att det ska vara fråga om verklig frivillighet krävs alltså att den enskilde, på ett för denne begripligt sätt, har fått så mycket information om den planerade åtgärden att det är tydligt för denne vilka handlingsalternativ som står till buds och mot denna bakgrund kan fatta ett välgrundat beslut, utan att utsättas för några obehöriga påtryckningar."¹⁵

2.3.2 Beslut och domar under covid-19

Den 23 november 2021 beslutade region Västerbotten (HSN 42:8-2021) att inte tillåta ovaccinerade vårdstudenter på verksamhetsförlagd utbildning från och med höstterminen 2021 och fram till att annat beslut fattas, vilket fick till följd att studenter inte kunde fullgöra sina utbildningar. Beslutet JO-anmälades, men JO beslutade den 25 februari 2022 att inte utreda anmälan.¹⁶

¹⁵ Ytterligare JO-avgöranden av intresse för begreppet påtvingat kroppsligt ingrepp är JO 2016/17 s 548 och JO 2003/04 s 72.

¹⁶ JO beslut den 25 februari 2022, dnr 563-2022.

Den 22 december 2021 beslutade region Dalarna att från och med 1 januari 2022 kräva vaccinationsbevis mot covid-19, för befintlig personal, studenter under praktik och vid nyanställning. Av regionstyrelsens beslutet framgår att uppsägningar ska undvikas men att ovaccinerad personal efter riskbedömning omedelbart ska förflyttas eller omplaceras. Den 20 december 2022 meddelade Kammarrätten dom¹⁷ och ansåg inte att beslutet stred mot lag, eftersom beslutet "inte anses utformat på ett sådant sätt att personalen med fog kan uppfatta sig tvingad att vaccinera sig mot covid-19 för att behålla sin anställning". Kammarrätten skriver även att beslutet kan medföra att en anställd förflyttas eller omplaceras inom ramen för sin anställning, men det får inte sådana ingripande följder för den enskilde att det kan anses som ett intrång i privatlivet enligt artikel 8 i EKMR. Domen är överklagad till Högsta Förvaltningsdomstolen som ännu inte har meddelat om prövningstillstånd kommer att ges.

3. Analys

Domstolarna och JO har som regel ställt höga krav på vad som anses som frivilligt i de avgöranden som meddelats före covid-19.

Utifrån tidigare avgöranden kan följande utläsas.

1. Ett påbud får inte vara utformat på ett sådant sätt att någon med fog känner sig tvungen att underkasta sig ingreppet.
2. För att garantera att ingen känner sig pressad att lämna ett samtycke ställs höga krav på sekretess.
3. Ett ingrepp får inte vara ett villkor för att få del av en viss förmån eller rättighet.
4. Påtryckningsmedel eller sanktioner får inte förekomma.

Om dessa krav inte är uppfyllda har det som regel setts som ett påtvingat kroppsligt ingrepp. Frågan kan ställas om de höga kraven har tillmätts samma betydelse i de avgöranden som kommit under covid-19.

I region Dalarna blev de anställda med kort varsel avstängda från sina arbeten om de inte var vaccinerade. En del blev istället omplacerade och fick flytta till annan ort, men fick stränga order att inte sitta i närheten av vaccinerad personal, utan sätta sig vid ett eget bord i matsalen. I likhet med fallet med den SJ-anställda, kunde de anställda inom region Dalarna bli omplacerade om de inte gick med på det kroppsliga ingreppet, som i fallet med den SJ-anställda bedömdes som påtvingat, men inte i fallet med de vårdanställda.

Det kan därutöver ifrågasättas om kraven på sekretess som JO uppställer i 2010/11 s 509 för att det inte ska ses som ett påtvingat kroppsligt ingrepp kan anses uppfyllda vid avstängningarna/omplaceringarna i region Dalarna, med hänsyn till att de blev känt för alla vilka som inte vaccinerats.¹⁸

¹⁷ Kammarrätten i Sundsvall mål nr 756-22.

¹⁸ Det noteras även att Förvaltningsrätten i Falun, mål nr 756-22, på s 18 i domskälen skriver att rätten inte anser att krav på uppvisande av ett vaccinationsbevis kan jämföras med ett påtvingat kroppsligt ingrepp. Resonemanget är svårt att följa eftersom en förutsättning för vaccinationsbeviset är vaccinering, som är ett kroppsligt ingrepp. Något resonemang kring vad som är tvång eller inte fördes överhuvudtaget inte i

Precis som att kravet på sterilisering uppställdes för att få byta personnummer eller krav på drogtestar uppställdes för att få umgänge med sina barn eller läkemedel mot adhd, uppställde vaccinationsbevisen krav på vaccination för att få delta i vissa samhällsaktiviteter, göra klart sina vårdutbildningar, få en ny anställning eller få vara kvar på sin arbetsplats med samma arbetsuppgifter. Enligt Kammarrätten¹⁹ är ett ingrepp som regel att se som påtvingat om det är ett villkor för att få ta del av en viss förmån eller rättighet.

JO skriver i 2010/11 s. 509 att även ingrepp som vidtas där det allmänna agerar så att den enskilde har fog för att uppfatta en skyldighet att underkasta sig ingreppet, till exempel genom uttryckliga eller underförstådda påtryckningar från företrädarens sida, faller inom begreppets ramar. Flera företrädare från det allmänna uttryckte sig dagligen om vikten av att alla vaccinerar sig och hur man skulle akta sig för ovaccinerade.²⁰

Regeringen var av uppfattningen att vaccinationsbevisen i samhället var en möjlighet som riktade sig till anordnare och verksamhetsutövare. Men eftersom vaccinationsbevisen oundvikligen påverkade så att individer som valt att inte vaccinera sig riskerade att stängas av från en stor del av samhället i och med beslutet att vaccinationsbevisen kunde införas på t.ex. restauranger, i köpcentrum samt i kollektivtrafiken, behöver man se till rättshandlingarnas verkliga innebörd för de som inte kunde visa upp ett vaccinationsbevis. Staten har dessutom en skyldighet i och med Europakonventionen att skydda enskilda från överträdelse, även av andra privata rättssubjekt. Sådan tillämpning av konventionen brukar benämnas indirekt horisontell effekt.²¹

Om vaccinationsbevisen innebär ett indirekt krav på att vaccinera sig och om det kravet kan ses som påtvingat är det därmed en inskränkning av skyddet i 2 kap. 6 § RF och det finns krav i regeringsformen på att en sådan inskränkning måste ske genom *lagstiftning*. Det räcker alltså inte med en förordning meddelad av regeringen eller ett beslut av en regionstyrelse eller en kommundirektör. Det noteras även att inte någonstans i covid-19-lagen²² eller dess förarbeten nämndes vaccinationsbevis eller vaccination som en smittskyddsåtgärd.²³

domskälen, vilket får anses vara en brist. Indirekt innebär vaccinationsbevisen otvetydigt att en person behöver vaccinera sig.

¹⁹ Kammarrätten i Stockholm, mål nr 45723-10.

²⁰ Statsminister Magdalena Andersson sa t.ex. vid en pressträff den 7 december 2021 att "Ta en krampaus från människor du inte är absolut säker på har vaccinerat sig" och Lena Hallengren sa t.ex. i ett inslag i Aktuellt den 23 december 2021 att "Det handlar om att göra hemläxan och försöka kartlägga vilka som inte är vaccinerade, var de bor, vad de gör, hur gamla de är, hur vi kan nå fram till dem."

²¹ Ett tydligt exempel som bekräftar domstolarnas skyldighet att nationellt skydda enskilda från konventionsöverträdelse i den privata sfären är Carolina von Hannover mot Tyskland (dom den 24 juni 2004 i mål nr 59320/00). Vid användningen av vaccinationsbevis är det framför allt artikel 8 i EKMR om skyddet för privatliv som blir aktuell.

²² Lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19.

²³ Från covid-19-lagen delegerades normgivningsmakten vidare till regeringen som i begränsningsförordningen införde reglerna om vaccinationsbevis. I förarbetena till covid-19-lagen (prop. 2020/21:79 s. 97) nämns som andra åtgärder för att förhindra smittspridning i 7 § p 4 att erbjuda möjlighet att tvätta händerna eller använda handdesinfektion, ha särskilda rutiner för in- och utpassage eller att ställa krav på att deltagarna ska använda munskydd. Det rör sig alltså om åtgärder av en helt annan dignitet än krav på uppvisande av vaccinationsbevis.

En del företrädare inom det allmänna anser förmodligen att besluten om vaccinationsbevis var/är nödvändiga och proportionerliga och något som visar på handlingskraft i en svår situation. Men om ett beslut innebär en inskränkning av skyddet i 2 kap. 6 § RF och saknar lagstöd, saknar det betydelse om någon beslutsfattare anser att syftet med beslutet är nödvändigt och proportionerligt. Enligt grundlagen krävs det lagstöd för påtvingade kroppsliga ingrepp. Det är en viktig rättssäkerhetsgaranti som bl.a. garanterar att lagstiftaren tydligt redovisar sin proportionalitetsbedömning.²⁴ Avsaknaden av en proportionalitetsbedömning i regeringens promemorior samt mycket korta remisstider (endast 14 dagar) var något som flera remissinstanser påpekade.²⁵

Kravet på att inskränkningar i skyddet mot påtvingat kroppsligt ingrepp ska ske genom lag innebär även en skyldighet att inhämta lagrådets yttrande.²⁶ Lagrådets granskning ska avse hur förslaget förhåller sig till grundlagarna och rättsordningen i övrigt (se 8 kap. 22 § p. 1), t.ex. till reglerna om informerat samtycke i patientlagen (2014:821) eller huruvida en inskränkning är förenlig med t.ex. sekretessregler samt om förslaget är utformat så att det kan antas tillgodose de syften som har angetts (se 8 kap. 22 § p 4), vilket i fallet med vaccinationsbevisen var att minska smittspridning och belastning på världen.

Utifrån tidigare domstolsavgöranden och JO-beslut ställs höga krav på vad som anses som frivilligt och därmed kan frivilligheten av vaccinationer som gjordes p.g.a. införandet av vaccinationsbevisen starkt ifrågasättas och därmed även om grundlagsskyddet mot påtvingade kroppsliga ingrepp upprätthölls.

²⁴ Bull och Sterzels skriver om tydlighetskravet i nämnda lagkommentar. De skriver på s. 95 att en viktig konsekvens av kraven på lagstiftning och proportionerlig och nödvändig sådan, är att grundlagen kan sägas indirekt innehålla ytterligare krav på lagstiftaren, nämligen att noga redovisa sina skäl för att göra en rättighetsbegränsning – ett tydlighetskrav. Om inte sådana resonemang finns blir bedömningen av om kraven är uppfyllda svår att göra för våra riksdagsledamöter, domstolar och myndigheter. På s. 95 framgår även hur en proportionalitetsbedömning bör utföras.

²⁵ Se t.ex. remissyttranden från Lunds universitet, JO, DO, Företagarna och Sveriges kristnas råd.

²⁶ Enligt 8 kap. 21 § regeringsformen ska yttrande från lagrådet inhämtas innan riksdagen beslutar lag som avses i 2 kap. 20 § regeringsformen, dvs. om begränsning av t.ex. 2 kap. 6 § regeringsformen (se 2 kap. 20 § p 2).

4. Källförteckning

Offentligt tryck

Propositioner

Prop. 1975/76:209 om ändring i regeringsformen

Prop. 2020/21:79 en tillfällig covid-19-lag

Promemorior från Socialdepartementet

Vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd, Socialdepartementet S202/06359

Vaccinationsbevis på serveringsställen och i andra verksamheter, smittskyddsåtgärder i långväga kollektivtrafik och förlängning av begränsnings- och serveringsförfordningarna, Socialdepartementet S2021/07875

Rättspraxis och övriga avgöranden

Europadomstolens dom i målet Carolina von Hannover mot Tyskland, den 24 juni 2004, mål nr 59320/00

AD 1984 nr 94

RH 2017:24

Svea Hovrätt dom den 11 november 2013 mål nr T 2740-13

Kammarrätten i Stockholm dom den 9 mars mål nr 45723-10

Kammarrätten i Sundsvall dom den 22 december 2002 mål nr 756-22

Förvaltningsrätten i Falun dom den 1 mars 2022 mål nr 5826-21

JO:s ämbetsberättelse

JO 2003/04 s 72

JO 2010/11 s. 509

JO 2016/17 s. 548

JO 2020/21 s. 115

Opublicerade JO-beslut

JO-beslut den 25 februari 2022 dnr 563-2022

Litteratur

Bull, Thomas och Sterzel, Fredrik, Regeringsformen en kommentar, 4 u., Studentlitteratur 2019

Kleineman, Jan, *Rättsdogmatisk metod*, i Nääv, Maria & Zamboni, Mauro (red.), *Juridisk metodlära*, 2 u., Studentlitteratur AB, Lund, 2018

Warling-Nerep, Wiweka, "Påtvingat kroppsligt ingrepp" RF 2:6 och JO:s rättsvägledande funktion, *Förvaltningsrättslig tidskrift*, nr 1 2002

Remissvar

Diskrimineringsombudsmannen, Dnr LED 2021/443, Yttrande över promemorian Vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd (S2021/06359), den 23 september 2021

Företagarna, Remissyttrande, Promemorian Vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd (S2021/06359), den 22 september 2021

Lunds Universitet, Dnr V 2021/2579, Yttrande över promemorian Vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd (S2021/06359), den 27 september 2021

Juridiska fakulteten, Lunds Universitet, Dnr V 2021/3475, Remiss: Promemoria Vaccinationsbevis på serveringsställen och i andra verksamheter, smittskyddsåtgärder i långväga kollektivtrafik och förlängning av begränsnings- och serveringsförfordningarna, S2021/07875, den 20 december 2021

Justitieombudsmannen, Dnr R 120-2021, Yttrande över promemorian Vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd (S2021/06359), den 29 september 2021

Sveriges kristna råd, Remiss över promemorian "Vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd (S2021/06359), den 23 september 2021

Länkar till internet tagna den 4 maj 2023:

<https://www.dagensmedicin.se/alla-nyheter/kommunal-halsa/taby-nekar-vaccinagrare-nyanstallning/>

<https://www.regiondalarna.se/press/nyheter-och-pessmeddelanden/vaccinationsbevis-mot-covid-19-infors-for-region-dalarnas-medarbetare/>

<https://www.krisinformation.se/nyheter/2022/januari/vaccinationsbevis-pa-serveringar>

<https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/statistik/statistik-om-covid-19/>

<https://jobsafari.se/jobbannons/enhetschef-till-nybyggt-aldreboende-i-taby-kommun/AF-27484545>